

Türkiye İsveç ticaret ve seyri sefaın mukavelesnamesi kanunu

(Resmî gazete ile neşir ve ilâm : 28/1/1929 - Sayı : 1104)

№ 1382

BİRİNCİ MADDE — Türkiye ve İsveç Hükûmetinin salâhiyytar mürabhasları beyninde Ankarada 4 şubat 1928 tarihinde akit ve imza edilmiş bulunan ticaret ve seyri sefaın mukavelesnamesi tasdik kılınmıştır.

İKİNCİ MADDE — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — İşbu kanunun tatbiki ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

22 kânunusani 1929

TÜRKİYE İLE İSVEÇ BEYNİNDE MÜN'AKİT TİCARET VE SEYRİSEFAİN MUKAVELENAMESİ

Bir taraftan Türkiye,
Diğer taraftan İsveç,

Memleketeyn arasında teyemmünen cari olan ravabıtı dostaneyi takviye etmek ve tebaalarının iki memlekette ikamet şeraitini tanzim eylemek ve münasebatı ticariyelerini inkişaf ettirmek arzusile mütchassis buldukları cihetle bu hususta bir mukavele aktine karar vermişler ve mürabhasları olarak:

Türkiye Reısicumhuru Hazretleri ;

Gazi Ayıntap Meb'usu ve Sabık Ticaret Vekili Ali Cenani Beyfendiye ve Tokat Meb'usu Sabık Hariciye Vekâleti Müşteşarı Ali Şevki Beyfendiye,

Haşmetli İsveç Kralı Hazretleri,

İsveçin Türkiyedeki Fevkalâde Murahhası ve Ortaelçisi Müsyü (J. O. Vallenberg) i tayin etmişler,

Ve müşarüleyhim usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ettikten sonra atıdaki ahkâmı kararlaştırmışlardır.

BİRİNCİ FASİL

İkamet

MADDE 1 — Tarafeyni âkıdeynden her birinin tebaası diğer taraf ülkesinde orada mer'i kavanin ve nizamat kaydı altında ikamet ve meksetmek, gidip gelmek ve seyri sefer eylemek ve kezalik bu ülkeyi serbestçe terketmek hakkını haiz olacaklardır.

Tarafeyn tebaası meks ve ikamet dolayısıyla tediye edecekleri rüsum ve tekâlif hususunda en ziyade mazharı müsaade millet muamelesinden müstefit olacaklardır.

Bununla beraber şurası mukarrerdirki işbu ahkâm, tarafeyni âkıdeynden her birinin ahvali muayyenede gerek adli bir hüküm mucibince gerek Devletin dahili ve harici emniyetine yahut intizamı ammeye ve hassatan muaveneti ammeye veya zabıtai silhiye ve ahlâkiyeye

mütaallık esbaptan dolayı diğer taraf tebaasına memlekette meksetmek müsaadesini vermemek hakkını asla takyit etmez.

Tarafeyni âkideynden her biri muhacir kabulü hususunda tamamen serbestii hareketini muhafaza eyler.

MADDE 2 — Tarafeyni âkideynden her birinin tebaası diğerinin ülkesinde mevzuatı kanuniyei müteallıkasında muayyen olan ahvali müstesna olmak üzere her nevi menkul ve gayri menkul emvali memleketin kavanin ve nizamatina tevfiği hareket ederek en ziyade mazharı müsaade millet tebaasile aynı şerait dairesinde ihraz, tasarruf ve temellük etmek hakkını haiz olacaklardır.

Bunlar aynı şerait dairesinde beyi, hibe, nakil, evlenme mukavelesi, vasiyet, bilâ vasiyet veraset tarikile veya diğer herhâangi bir suretle emvali mezkûreyi serbesce tasarruf edebileceklerdir.

Bunlar, yukarda zikrulunan ahvalin hiç birinde her ne nam altında olursa olsun, tebaai mahalliye için tesis edilmiş veya edilecek olanlardan gayri veya daha yüksek tekâlif veya rûsuma veya vergilere tabi tutulmayacaklardır.

MADDE 3 — Tarafeyni âkideynden herbirinin tebaası diğerinin ülkesinde en ziyade mazharı müsaade millet tebaasile aynı şerait dairesinde, memleketin kavanin ve nizamatina tevfiği hareket ederek, icrası tebaai mahalliyyeye hasredilmemiş veya edilmeyecek olan her nevi sanat ve ticareti icra ve her hangi hırfet ve mesleğe sülûk etmek hakkını haiz olacaklardır.

MADDE 4 — Tarafeyni âkideynden her birinin tebaası diğerinin ülkesinde şahısları, malları hukuk ve menafileri cihetile ve kezalik her nevi ticaret, sanat, hırfet veyahut mesleki icra etmek itibarile tebaai mahalliyyeye tarhedilenlerden gayri veya daha yüksek hiç bir mükellefiyete, resme ve yahut bilâ vasıta veya bilvasıta vergiye tabi tutulmayacaklardır.

Bu tebaa faaliyetleriyle veya miras yahut vasiyet veya sair her hangi bir vasıtai kanuniye ile iktisab etmiş olacakları emvali, memlekette cari ahkâmı kanuniye kaydı altında serbestçe ihraz etmek hakkına hassaten malik olacaklar ve bu hususta, ecebî olmak itibarile, tebaai mahalliyyenin tediye edecekleri miktardan daha yüksek vergi, harç ve aidatlara tabi tutulmayacaklardır.

MADDE 5 — Tarafeyni âkideynden her birinin tebaası diğerinin ülkesinde orduda, donanmada, havaî kuvetlerde, millî muhafız veya milis kıtalarında her türlü hizmeti askeriye ve kezalik hizmeti askeriye yerine kaim her türlü mecburiyet ve mükellefiyetten müstesna tutulacaklardır.

Bu tebaa her gûna mecburî istikrazdan müstesna olacaklardır.

Bunlar ancak tebaai mahalliye için muayyen olan derece ve şerait dairesinde askerî tekâlif ve istimvalâta tabi tutulacaklardır.

MADDE 6 — Tarafeyni âkideynden birinin tebaasının emvali diğer taraf ülkesinde ancak kanunen muayyen menafii unumiyeye müteallık esbaptan dolayı ve muhik tazminat mukabilinde istimplâk edilebilecektir. Evvelbevvel ilân yapılmadıkça ve evvelce tazminat tediye ve yahut icabı veçhile depozito edilmedikçe hiç bir istimplâk muamelesi vaki olmayacaktır.

MADDE 7 — Tarafeyni âkideynden her birinin tebaası diğer taraf ülkesinde şahıs ve mallarının himaye kanuniye ve adliyesine müteallık kâffei hususatta aynile tebaai mahalliyyeye edilen muameleden müstefit olacaklardır. Binaen aleyh mahkemelere serbestçe ve kolayca müracaat ve tebaai mahalliyyeye ait şerait dairesinde ikamei dava ve del'î dava edebileceklerdir.

Masarifi multiakemeyi müemmin kefalet akçasına ve meccanî muzaheretü adliyyeye müteallık usuller salıfûzzikir ahkâmından müstesna olacak ve bu meseleler tarafeyn arasında bilahare aktebilecek bir hususî itilâf ile hal ve fasledilecektir.

MADDE 8 — Merkezi idareleri tarafeyni âkideynden birinin ülkesinde bulunup kanunen teşekkül etmiş olan sınaî, malî, muvasalat, nakliyat ve sigorta şirketleri de dahil olmak üzere anonim şirketler ile sair iktisadî şirketler diğer taraf ülkesinde tanınacaklar ve binaen aleyh bu ülkede ikamei dava ve deli dava edebileceklerdir. Bu şirketler diğer akit tarafın ülkesinde icrayi faaliyet etmek hakkına müteallik olarak bu hususta en ziyade mazharı müsaade millete mensup mümasil şirketler için kabul edilen ve edilecek olan kâffei hukuk ve imtiyazattan müstefit olacaklardır.

Mezkûr şirketler en ziyade mazharı müsaada millete mensup mümasil şirketlerden daha yüksek vergi, resim yahut tekliflere tabi tutulmıyacaklardır. Bu maddede istihdaf edilen şirketlere sair bütün ahvalde en ziyade mazharı müsaada millet muamelesi tatbik olunacaktır.

MADDE 9 — Şurası mukarrerdirki tarafeyni âkideynden hiç biri kendi tebaa ve şirketleri için diğer âkit tarafın tebaa ve şirketlerine kendisi tarafından bahşedilmiş olanlardan gayri veya daha vasi hukuku talep ve iddia etmek hususunda, işbu fasılda münderiç en ziyade mazharı müsaade millet kaydından istifadeye kalkışmıyacaktır.

İKİNCİ FASIL

Ticaret ve seyrisefain

MADDE 10 — Türkiyeden neşet edip bu muahedenameye mülhak (A) listesinde tadat edilen mahsulâtı arziye ve müstahselâtı sınaie işveçe ithallerinde bütün emsali tezyit ve munzam resimler dahil olduğu halde, mezkûr (A) listesinde tensip edilenlerden gayri veya daha yüksek rüsuma tabi tutulmıyacaktır.

İşveçten neşet edip bu muahedenameye mülhak (B) listesinde tadat edilen mahsulâtı arziye ve müstahselâtı sınaie, Türkiyeye ithallerinde bütün emsali tezyit ve munzam resimler dahil olduğu halde mezkûr (B) listesinde tensip edilenlerden gayri veya daha yüksek rüsuma tabi tutulmıyacaktır.

MADDE 11 — (A) ve (B) listelerinde tadat edilenler dahil olduğu halde memleketeynden birinden neşet eden mahsulâtı arziye ve müstahselâtı sınaie diğer memlekete ithallerinde gerek gümrük rüsumu ve emsali tezyit veyahut resmi munzamlar hususunda, gerek her hangi diğer bir noktai nazardan üçüncü bir memleket müstahselâtı mümasilesi hakkında halen kabul edilmiş veya atide kabul edilecek olan muameleden daha az müsait bir muameleye hiç bir taktirde tabi tutulmıyacaktır.

MADDE 12 — Tarafeyni âkideynden birinin ülkesinden diğerinin ülkesine gönderilecek olan müstahsalât en ziyade mazharı müsaade millet ülkesine gönderilen müstahsalâtı mümasileye tatbik edilen veya edilecek olanlardan gayri veya daha yüksek rüsum ve tekâlîfe tabi tutulmıyacaklardır.

Üçüncü bir devletle müsavi muamele görmek hususu, ithalât ve ihracat rüsununun tarzi istifasına, emtiann gümrük antrepolarına vazına, gümrük teklifat ve masarîfine, ithal ve ihraç edilen veya transit halinde geçirilen emtiann göreceği muamele ile sureti ifasına dahi şamildir.

MADDE 13 — Tarafeyni âkideynden birinin ülkesinden neşet eden bilcünle mahsulâtı arziye ve müstahsalâtı sınaie diğer taraf ülkesinde, her ne mahiyette olursa olsun, rüsumu dahililiye müteallik hususatta bir üçüncü memleketin mümasili mahsulât ve müstahsalâtı için kabul olunan muameleden aynile istifade edecektir.

MADDE 14 — Tarafeyni âkideynden her biri ithal edilen emtiann menşe memleketini tespit için bu emtiann mezkûr memleket mahsulâtı arziye ve müstahsalâtı sınaiesinden bulunduğunu ve yahut orada uğradığı tahavvülât hasebile olveçhile telâkki edilmek lâzımgeldiğini mübeyyin bir menşe şahadetnamesi ibrazını talep edebilecektir.

Menşe şahadetnameleri ya ticaret veya ziraat vekâlet veya nezaretleri yahut salâhiyetler rûsumat idare veya ticaret odaları veya mürselünileyh memleketin kabul edeceği her hangi bir diğer makam veya heyet tarafından ita olunacaktır.

Mürselünileyh makamata resmiyesi menşe şahadetnamelerinin Fransızca tercümesini talep edebilecektir.

Bir mahiyeti ticariyeyi haiz irsalâtta bulunduğuna mürselünileyh memleketin kanaat hasıl eylememesi şartile, posta paketleri menşe şahadetnamesinden muaf tutulacaktır.

MADDE 15 — Tarafeyni âkıdeynden biri canibinden diğer taraf ülkesinden neşet eden veya oraya irsal edilecek olan her hangi bir emtianın ihracat ve ithalâtına müteallik olarak hiç bir memnuiyet ve takayyut, diğer her hangi bir memlekettten neşet eden ve yahut oraya gönderilecek olan mümasil emtia hakkında, eğer böyle emtia mevcut ise, aynı şerait tahtında tatbik edilmediği taktirde, ipka veya ihdas edilmeyecektir.

Bununla beraber emniyeti amne, emniyeti Devlet yahut sıhhati umumiye mülâhazalarile yahut hayvanat hastahıklarına yahut faydeli nebatatın istihalâtı seyyiesine yahut ziyana karşı vaki tedbirler ile yahut bir Devlet inhisarına mevzu teşkil eden emtiaya müteallik hususattan dolayı ihdas edilmiş veya edilecek olan memnuiyetler ve takayyütler bu madde ahkâmına münafi addedilmeyecektir.

MADDE 16 — Tarafeyni âkıdeyn kendi ülkeleri üzerinde, eşhasın, yolcu ağırlıklarının, her nevi emtianın, irsalâtın, sefaının, merakibin, şimedifer vagonlarının ve sair vesaiti nakliyenin transitine müteallik bilcümle hususatta yekdiğerine en ziyade mazharı müsaade millet muamelesini müteakabilen temin ederler.

MADDE 17 — Eşhasın, yolcu ağırlıklarının ve emtianın şimendiler vasıtasile nakli hususunda tarafeyni âkıdeyn sevkıyat, nakliye ücretleri ve nakliyata müteallik rûsumu umumiyeye müteallik keyfiyetlerde yekdiğerine en ziyade mazharı müsaade millet muamelesini temin ederler.

MADDE 18 — Tarafeyni âkıdeynden birinin tüccar memurları tarafı diğer ülkesinde faaliyetlerine ve billassa nûmuneler için balışedilen teshilâtı rûsumiyeye müteallik bilcümle hususta en ziyade mazharı müsaade milletin tüccar memurlarına yapılan muameleden aynen müstefit olacaklardır.

MADDE 19 — İsveç merakibi bahriyesi ve hamuleleri Türkiyede ve Türk merakibi bahriyesi ve hamuleleri İsveçte, mezkûr merakibi bahriyenin mahalli hareket ve azimetleri neresi olursa olsun, hamulelerinin de mevrit ve mahreci neresi bulunursa bulunsun, millî sefaın ve merakip ile hamulelerinin gördüğü muameleden aynen müstefit olacaklardır.

İşbu madde ahkâmı kabotaj, kılavuzluk, romorkörcülük yapmak ve sair liman hidematına, saydı mahiye ve nede memleketeinden biri veya diğëerinden millî saydı mahı mahsulâtı için kabul edilmiş veya kabul edilecek olan imtiyazatı mahsusaya şamil bulunmayacaktır .

MADDE 20 — Her iki tarafça merakibi bahriyenin tabiiyeti, her memleketin kavanin ve nizamâtına tevfiikan, müteakabilen, âkit devletin salâhiyettar makamları tarafından bu hususta verilen vesaik ve şahadetnamelere göre tanınacaktır.

Tarafeyni âkıdeynden biri canibinden ita edilen hacmi istiabi şahadetnamelerile hacmi istiabiye mütedair sair vesaik iki tarafı âkit arasında aktedilmiş veya edilebilecek itilâfatı mahsusaya tavfiikan diğır tarafça tanınacaktır.

MADDE 21 — Tarafeyni âkıdeynden birinin sancağını hamil olup diğëer tarafa ait bir limana mahza hamulelerini itniam veya bunlardan bir kısmını ihraç etmek maksadile dahil olan merakibi bahriye, o tarafın kavanin ve nizamâtına tevfiikan hareket ederek, zaten yalnız millî seyri sefaın hakkında tesbit edilmiş olan en aşağı mikdarda istifa olunabilecek muhafaza harçlarından

gayri bir gına narç veya ücret tesviyesine mecbur tutulmaksızın hamulelerinin diğer bir limana veya bir memlekete gidecek olan kısmın gemi dahilinde hıfz ve bunları tekrar ihraç edebi leceklerdir.

MADDE 22 — Tarafeyni âkıdeynden birine mensup bir sefine diğer taraf sahillerinde karaya oturur veya gark olur ise sefine ve hamulesi, işbu memleket kavanin ve nizamatının mümasil ahvalde sefaini milliyeye bahşeylediği müsaadat ve muafiyatten aynile müstefit olacaktır. Gerek geminin kaptanı ve mürettebtü için gerek gemi ve hamulesi, için aynile tebaai mahalliyeye tatbik edilecek derecede muavenet ve muzaheret gösterilecektir.

Tahlisiye hakkına müteallik hususatta, tahlisin vukubulduğu memleket kanunu tatbik olunacaktır. Bundan başka tarafeyni âkıdeyn karaya oturmuş veya garkolmuş bir sefinden tahlis edilen eşyamn istihlâki dahiliye tahsis edilmiş bulunmadıkça hiç bir gümrük resmine tabi tutulmayacağını kabul ederler.

MADDE 23 — Bu mukavelenamenin hükümleri en ziyade mazharı müsaade millet muamelesinin mütakabilen teminini derpiş ettiği mertebede hususattı atiyeye tatbik edilmeyecektir.

A) Tarafeyni âkıdeynden biri canibinden, hudut ticaretini teshil maksadile hemhudut devletlere, umumiyet itibarile her huduttan itibaren onbeş kilometroyu tecavüz etmiyecek bir saha derununda bahşedilmiş veya bilahare edilebilecek olan müsaadattı mahsusaya;

B) Bir gümrük ittihadı maksadile tarafeyni âkıdeynden biri canibinden taahhüt edilmiş veya atiyen edilebilecek olan vecaibe;

C) Aynı müsaadat başka hiç bir Devlete bahşedilmiş olmadıkça İsveç Hükûmeti tarafından Danimarkaya veya Norveçe ve yahut mezkûr iki memlekete bahşedilmiş veya edilebilecek olan müsaadata;

D) Aynı menafi ve müsaadat başka hiç bir devlete bahşedilmiş olmadıkça gümrük tarifeleri hususunda ve umumî bir tarzda diğer hususattı tüccariyede Türkiye ile 1923 senesinde Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış olan memleketler arasında mevcut veya ihdas edilecek menafi ve müsaadattı mahsusaya.

MADDE 24 — İşbu mukavelename tarafeyni mecalisi teşriiyesince tasvip edildikten sonra her iki tarafça tasdik edilecek ve tasdiknamelerin teatisi sür'atı mümkünine ile (Stockholm) da yapılacaktır.

İşbu muahedename, tasdiknamelerin teatisinden otuz gün sonra mer'iyte girecek ve tarafeyni âkıdeynden biri veya diğeri canibinden feshi gününden itibaren üç ay müddetle vacibütatbik kalacaktır.

Tasdikanlımakal murahhaslar işbu mukavelenameyi imza ve tahtim etmişlerdir.

4 şubat 1928 tarihinde Ankarada iki nusha olarak tanzim edilmiştir.

J. O. Vallenberg Ali Şevki Ali Cenani

İMZA MAZBATASI

Tarafeyni âkıdeyn mukavelenamenin imzası esnasında ahkâmı âtiyeyi kararlaştırmışlardır:
Üçüncü maddeye müteferriian

İşbu mukavelenamenin üçüncü maddesinden mütevellit en ziyade mazharı müsaade millet muamelesinden istifade keyfiyetinin, Türkiye Hükûmeti tarafından 24 temmuz 1923 tarihinde Lozanda aktedilen ikamet mukavelenamesinin dördüncü maddesine tevfiikan mezkûr mukaveleye vazulimza Devletler tebaasına karşı tanımmış bulunan hukuku müktesebeye müteallik hususatta, İsveç tebaası lehinde talep edilemeyeceğini, İsveç murahhası hükûmeti metbuası namına beyan eder.

Dördüncü maddeye müteferrihan

Tarafeyni âkıdeyn, tekâlif hususunda milli muameleye nail olmak hususu, imtiyazat ve hukuku mahsusa için tediyesi icap eden rüsumu müteallik 23 teşrinievvel 1928 tarihli ve ecanibin ve memaliki cnebiyede mukim İsveç tebaasının İsveçte umumi temsilat vermek V. S. veyahut bu temsilatere muavenet etmek hakkına mütedair 31 kânunevvel 1923 tarihli İsveç emirnamelerinin Türk tebaasına tatbikına mani teşkil etmez.

Mahaza Türk tebaası marüzzikir emirnamelerin tatbiki hususunda en ziyade mazharı müsaade millet tebaası muamelesinin ayından müstefit olacaktır.

Onuncu maddeye müteferrihan

Tarafeyni âkıdeynden, işbu mukavelenameye mülhak (B) listesinde mezkûr emsali tezyidin, 24 temmuz 1923 tarihinde imza edilmiş olan ticaret mukavelenamesinin ikinci maddesinde musarrah kambiyo haddine nazaran tanzimi hususunda mutabik kalmışlardır.

4 emsali tezyidinin tanzimi, 5 emsali tezyidinin tanzimi şeraitine tabi olacaktır.

İşbu mazbata mukavelei hazıranın cüz'ü mütemminini teşkil edecek ve bunun mer'iyete vaz'ından itibaren kuvvei tatbikiyyeyi haiz olacaktır.

J. O. Vallenberg

Ali Şevki

Ali Cenani

(A) LÂHİKASI

İsveç tarife numarası	Esamli eşya	Beher kilogram için İsveç kanunu üzerinden istifa olunacak rüsum
109 B den	Kuru incir	0,15
110 A	Kuru üzüm	0,15
113 den	Ceviz ve fındık	0,30
115 den	Şam fıstığı	0,50
395	Tülen beher metresinden 250 düğümden fazla olan düğümlü halı	6
1242	Debağat için mevadî nebatiye ile mevadî debağıye hülâsası	Serbest

(B) LÂHİKASI

Türk tarife numarası	Esamii eşya	Yüz kilogram için kuruş olarak istifa olunacak rüsum
235 den	Sargılık kâğıt, firmalı firmasız ve katranlı kâğıt	5×70
259	Lâstik ve kütaperkadan kalos ve potin ve çizme	5×525
435 den	Demir veya çelik çivi ve karfiçe s. nal çivisi	5×90

Türk tarife numarası	Esamii eşya	Yüz kilogram için kuruş olarak istita olunacak rüsum
445	den Et mekinası	
	A - Adisi	5×100
	B - Sırlı ve galvanizli	5×190
464	den Gaz ocagı ve lehim lâmbası	
	A - Ham, lekesiz ve perdahsız	5×400
	B - Mükemmel lâke, perdahlı, humuz veya nikel yaldızlı	4×1760

*Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarihi
ve numarası*

16-1-1929 ve 1/236

*Bu kanunun neşir ve ilânı Başvekiliğe bildiril-
diğine dair Cüm. Reisliğinden gelen tezkerenin
tarih ve numarası*

22-1- 1929 ve 4/37

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların

Cilt

Sayfa

4

158

cilt ve sayfa numaraları

7

2,11,28:31

Bu kanunla ilişkili olan kanunların numaraları